

EFSAn Advisory Forumin kokous - 1.-2.7.2020 Temsin kautta etäyhteyksinä

Yhteenveto: Kokouksessa esiteltiin komission uutta Farm2Fork-strategiaa ja EU:n uuden läpinäkyvyyasetuksen soveltamista EFSAssa. AF:n datan keruuta koskeva raportti on valmistumassa. Kokouksen erityisaiheena oli eläinkokeita korvaavat vaihtoehtoiset toksisuustestit.

Kokous pidettiin etäyhteyksin Teamsin kautta.

Kokouksen aluksi komission Alvizou esitteli EU:n uutta **Farm2Fork -strategiaa**, joka sisältää laajasti kestävään ruokajärjestelmään tähtääviä toimia. Keskusteltiin siitä, tuleeko EFSAlle jatkossa myös tehtäviä liittyen kestävään kehitykseen. Tanska esitteli asiaan liittyen ravitsemussuosituksiaan, joissa on huomioitu sekä ruokavalion terveellisyys että ilmastovaikutukset (hiilijalanjälki ja maan- ja vedenkäyttö). Suosituksena on punaisen lihan, suolan, alkoholin ja ultraprosessoidun ruoan käytön vähentäminen sekä kasvien ja pähkinöiden käytön lisääminen.

EFSA:n de Seze kertoi EFSA:n ja ECHA:n uudesta strategiasta, jonka mukaan EU-tasolla kullekin **kemikaalille tehdään vain yksi arviointi** vaikka sitä käytettäisiin useisiin eri käyttötarkoituksiin. EU-virastot tekevät tässä yhteistyötä.

RARA (Risk Assessment Research Assembly) edistää tieteellistä tutkimusta elintarviketurvallisuuden alalla. Seuraava kokous on siirretty vuoteen 2021. Jäsenvaltioita kehoitettiin päivittämään omat kuvauksensa tekemästään alan tutkimuksesta.

Läpinäkyvyyasetuksen implementointi EFSA:ssa: EFSAn Dirk Detken antoi katsauksen asetuksen implementoinnin edistymisestä. Asiat ovat edenneet aikataulussa. Jäsenvaltioita tullaan konsultoimaan virallisesti jonkin aineen arviointia hakevan yrityksen toimittamien asiakirjojen luottamuksellisuudesta ja siitä miltä osin asiakirjoja voidaan julkaista. Ehdotuksena on, että ei-julkisuuden perusteena pitäisi olla mm. merkittävä haitta yritykselle ja tiedon uutuus.

EFSA:n kumppanuutta jäsenvaltioiden kanssa kehitetään läpinäkyvyyasetuksen mukaisesti. Nykyisin EFSA käyttää ja kompensoi noin 200 htv:n edestä jäsenvaltioiden asiantuntijoiden työtä. Tätä on tarkoitus kasvattaa jatkossa. Nyt menossa 3 yhteistyöpilottia jäsenvaltioiden kanssa koskien entsyymejä, riskinarviointityökaluja ja pestisidejä.

Verifiointitutkimukset: EFSA:lle tulee uuden läpinäkyvyyasetuksen myötä mahdollisuus tehdä ja teettää verifiointitutkimuksia (SPIDO). Niitä voidaan tehdä täydentämään puuttuvia tietoja riskinarvioinneissa, erityisesti arvioitavien aineiden osalta. Tätä varten EFSA voi myöntää monivuotisia avustuksia (grants) jäsenvaltioiden tutkimuslaitoksille. Tehtävien tutkimusten kohteista ja aineista konsultoidaan jäsenvaltioita, komissiota ja EU-virastoja, jonka jälkeen niistä tehdään tiekartta. Nyt on jo vanhalta pohjalta valittu teemoiksi: Al riskinarvioinnissa, monien kemikaalien riskinarviointi, ympäristöriskien arviointi ja eläinkokeita korvaavat toksisuuskokeet.

AF:n raporttiluonnos datan keruun ja muodoista. Raporttiluonnos on kommentoitavana. Se on laaja ja perusteellinen raportti, joka esittää lukuisia toimenpide-ehdotuksia. Tavoitteena on lisätä datan lukukykyä sekä tehdä EFSAsta ja jäsenvaltioiden laitoksista datan käyttöön perustuvia. Jo tässä vaiheessa sovittiin, että EFSAn perustetaan pysyvä työryhmä koordinoimaan data-asioita.

NAMs (new approach methodologies) eli uudet menetelmät eläinkokeiden korvaamiseen: Kyseessä mm. in vitro- ja in silico-menetelmät, big datan ja mallinnuksen käyttö, ihmismallien luominen. Lainsäädännön ja ohjeistuksen on mahdollistettava vaihtoehtoisten menetelmien käyttö. EFSSassa pilottihankkeita on meneillään mm. koskien nanomateriaaleja ja eräitä pestisidejä. EU:n Joint Research Center (JRC) tekee tutkimusta mm. ihmisten akuutin toksisuuden vaihtoehtoisille testaukselle. ECHAN mukaan vaihtoehtoisia menetelmiä voidaan käyttää esim. aineiden luokitukseen. Eräät jäsenvaltiot esittelivät omaa tutkimustyötään alueella.

Muita asioita: Anses esitteli Horizon 2020 hanketta koskien kemikaalien riskinarviointia. Siinä on mukana useimmat jäsenvaltiot.

Tanska esitti toiveen konttaminanttidatan proaktiivisesta julkaisusta EFSA:n toimesta ja käyttäjystävällisessä muodossa. EFSA lupasi selvittää asiaa, julkaisuun tarvitaan jäsenvaltioiden suostumus.